

**Posudek na bakalářskou diplomovou práci Justiny Valchářové
„Vyhodnocení monitoringu evropsky významného druhu *Eriogaster catax*
(Lepidoptera)“**

Vstupem do Evropské unie se ČR zavázala k řadě pozoruhodných věcí. Jednou z těch bizarnějších je pravidelný monitoring stanovišť a druhů chráněných systémem Natura 2000. Když byla tato legislativa připravována (1992), tak pochopitelně neexistovala koncepční představa o tom, jaké druhy budou pro ochranu vybrány, a už vůbec ne o tom, co to ten monitoring vlastně bude – je to prostě jeden malý paragraf v jedné směrnici. A když jsme v polovině minulé dekády s kolegy Benešem a dalšími připravovali národního metodiky monitoringu pro „naturové“ motýly, rovněž jsme neměli ponětí, zda to k něčemu bude. Zejména když do monitorovací povinnosti spadly druhy jako bourovec trnkový, o jehož nárocích a ekologii byly k dispozici jen mlhavé informace.

Bakalářskou práci na podobné téma jsme tu měli už loni. Alena Bartoňová měla vyhodnotit monitoringem sbíraná data o modráscích rodu *Maculinea* (či *Phengaris*), s důrazem na otázku, zda ta aktivita, a potažmo její narychlo připravená metodika, vůbec k něčemu jsou, či zda není na místě celou záležitost co nejdříve modifikovat či ukončit. Zatímco na případu modrásci bylo zajímavé především množství – byť občas podivně sebraných – dat o jinak velmi známých druzích, na případu bourovec jsem pokládal za lákavé, že jde o minimálně známý druh, vázaný na ochranáři přehlížená stanoviště trnitých křovin. Vzhledem k absenci základních údajů o nárocích druhu jsme po monitorovateli chtěli detailnější data, než v případě loni zde obhajovaných modrásků. Původně jsem od bakalářské práce očekával nekomplikované „cvičení“, kdy by bakalantka utřídila mírně chaotické monitorovací karty, podívala se, zda monitoring přináší vůbec nějaké smysluplné informace, a navrhla jeho zdokonalení.

Pak už se všechno jen komplikovalo. Bakalantčin výkon byl kolísavý, což prodlužovalo zpracování výsledků. Současně, jak s léty přibývalo získaných dat, začalo být jasné, že bakalářská práce by se neměla omezit jen na práci s daty od externích monitorovatelů (tzv. „pozitivní nálezy“ – po monitorovateli nikdo nechtěl, aby měřili neobsazené keře), ale měl by je srovnat s údaji o keřích neobsazených. Vlastní data však byla sbírána bez předchozího vyhodnocení dat sbíraných monitorovateli, takže oba soubory, data od monitorovatelů a data sebraná přímo bakalantkou, nebyly ve všech ohledech plně srovnatelná. Úplně na závěr se kolegyně dostala do skluzu se sepisováním. Že to na podobě práce není až tolik vidět, za to já i autorka vděčíme kolegyni Mgr. Slámové, která se Justiny ujala v posledních dnech před odevzdáním, kdy jsem s jinými studenty pobýval v terénu.

Vzhledem k okolnostem však bakalářská práce nedopadla vůbec špatně. Především se z ní dozvídáme, a to na základě stovek údajů, jak vlastně vypadají stanoviště a „mikrostanoviště“ (obsazené keře) tohoto ohroženého druhu v ČR, a to na základě stovek údajů ze tří oblastí výskytu. Dozvídáme se, že druh konzumuje hloh i trnku, preferuje keře menší, ale obklopené bohatou nabídkou dalších keřů, a zdá se, že se vyhýbá zcela zapojeným, kompaktním křovinám. Podoba keřů využívaných k larválnímu vývoji se liší ve třech monitorovaných oblastech, druh je do jisté míry „oportunní“ vzhledem k regionální nabídce stanovišť. V obsáhlé diskusi autorka tuto skutečnost interpretuje ve světle změn krajiny, zejména zániku světlých lesů a vzniku dříve neexistujících (protože pasených) křovinatých strání. Zamýšlí se nad možnostmi ochrany takových lokalit, a v neposlední řadě důkladně rozebírá nedostatky monitorovací metodiky a připojuje rady, jak je napravit. Jako školitel musím ocenit i práci

s literaturou, o ekologii „křovinových“ motýlů jí existuje skutečně málo a autorka z toho mála vytěžila maximum. Na druhé straně mě až při psaní posudku, napadá, že zdrojem metodických rad i informací pro konfrontaci s výsledky mohly být práce o habitatech úplně jiné skupiny živočichů, v křovinách hnízdících ptáků. Příště.

bakalářská práce Justiny Valchářové splnila podmínky na práce tohoto typu kladené – autorka se zorientovala v problematice, zpracovala publikované informace i dodaná (a částečně samostatně získaná) terénní data a sepsala zajímavé dílko, které sice není nijak převratné, ale vzhledem k okolnostem vzniku nepředstavuje žádný propadák. Práci doporučuji k obhajobě, a držím autorce palce.

V Českých Budějovicích, 29. května 2012
Martin Konvička

